

Ο αγώνας λοιπὸν δὲ θὰ γίνῃ μεταξὺ Γεννάδιου, Ζυγομαλά και Καλλιφρονά, ἀλλὰ μεταξὺ Γεννάδιου και Μεταξά και οἱ ἀγαπητοὶ συμπολίται δὲ θὰ ἐκλέξουν, ψηφίζοντας μεθαύριο, βουλευτὴν, ἀλλὰ πρόβη στὴ Λόντρα.

Αὕτῃ εἶναι ἡ σωστὴ ἀλήθεια καὶ ἀδιάφορο ἂν οἱ φημερίδες μᾶς τὴν μασσοῦν.

*

ΓΙΑ τὸν κ. Γεννάδιο ἓνα μονάχα ξέρουμε καὶ δὲ δυσκολευόμαστε καθόλου νὰν τὸ ποῦμε· πῶς δὲν ἄφισε δηλ. νὰν τοῦ ξεφύγῃ εὐκαιρία πού νὰ μὴ βρῇ σκυλήσια στὸν Ἑγγλέζικο τύπο τὴν Ἑθνικὴν μας γλώσσα, παίρνοντας τὰ ἐπιχειρήματά του ὅχι ἀπὸ τὴν Ἐπιστήμη, ἀλλ' ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Μιστριώτη καὶ ἀπὸ τὴν καταδόξιν τῆς Ἀθήνας.

Ὅπως γιὰ τὸ τελευταῖο κοπέλλι τοῦ Μιστριώτη, ἔτσι καὶ γιὰ τὸν κ. Γεννάδιο, ὅσοι ἀγωνιζόμεστε γιὰ τὴν Ἑθνικὴν γλώσσα εἴμαστε ἀγρήμματοι, προδότες, τρελλοὶ—τίτλοι σεβαστοὶ πού τοὺς ἀκούσαμε κάθε μέρα ἀπὸ τοὺς λογῆς δημοκόπους καὶ πού τοὺς ἀκούσαμε τόσες φορές ἴσαμε τώρα καὶ ἀπὸ τὸν κ. Γεννάδιο, κυγίζοντας μὲ δαύτους τὴ στενοκαφαλιά του.

Ἄ χρεῖζεται λοιπὸν ἄλλος ἓνας ἀκόμα τέτιος στενοκέφαλος μέσα στὴ Βουλὴ, οἱ Ἀθηναῖοι μεθόριον ὅς τὸν ψηφίσουν. Οὔτε καλὸ οὔτε κακὸ μπορεῖ νὰ φέρῃ ἡ ἐπιτυχία του. Μῆσα στοὺς ἑκατὸ τόσους κούκλους, τί εἶναι· κ' ἓνας παραπάνου;

*

Οἱ ἈΛΛΟΙ δὲ, ὁ Ζυγομαλάς καὶ ὁ Καλλιφρονάς, δὲ μᾶς ἐνθουσιάζουν καθόλου· τοὺς εἶδαμε καὶ τοὺς ξέρουμε· τώρα ὅμως πού ξεφύτρωσε ὁ κ. Γεννάδιος παίρνουν καὶ αὐτοὶ οἱ ἄμοιροι κάποιον ἀξία· γιὰ τὸν δὲ μᾶς ἔρχονται ὡς Μεσοίσις, ἀλλ' ὡς κοινοί, κοινότατοι ὑποψήφιοι, μονίκριβο χάρισμα ἔχοντας· ὁ ἓνας πῶς ἀνήκει στὸ Θεοτοκικό κόμμα καὶ ὁ ἄλλος στὸ Παλλικό. Νὰ κατεβαίνει καὶ ὁ κ. Γεννάδιος στὸν ἀγῶνα μὲ τὴν εἰλικρίνεια ποὺ χουνο οἱ δὲ ἀντίπαλοί του, μονάχα ὡς Μαυρομυχαλικοὺς, δὲ ὅχι νὰν τοῦ πεῖ κανεὶς τίποτε. Μὰ ποῦζαί, βλέπετε, καὶ ὡς Μεσοίσις κ' ἐδῶ εἶναι ἴσια ἴσια πού τὰ λασπώνει καὶ μᾶς κάνει νὰ τὸν τρέμουμε.

*

ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ πέθανε τὴν περασμένη βδομάδα ὁ ποιητὴς Γιάννης Ἰωαννίδης Βοσπορίτης. Ὁ Βοσπορίτης εἶταν κ' ἐδῶ ἀρκετὰ γνωστὸς στοὺς φιλολογικοὺς μας κύκλους, καὶ ὅσο καὶ ἂν δὲν ξεχώριζε καὶ πολὺ τὸ ἔργο του, ὥστε ὁ θάνατός του νὰ θεωρηθεῖ ἀδίκημα γιὰ τὰ νεοελληνικά γράμματα, εἶταν τόσο συμπαθητικὸς ὡς ἄνθρωπος καὶ τόσο ἀγαθὸς ὡς φίλος, ὥστε ὁ θάνατός του μᾶς λυπεῖ κατὰ κράτος καὶ βρῆσκουμε δίκαια τῆρρα καὶ τὴν νεκρολογία πού γραφτήκαυε γι' αὐτόν στίς ἡμερήσιες φημερίδες.

τὸ μελετοῦσε κατὰ κράτος. Γιὰ τοῦτο τοῦ φαινόταν πάντα καινούριο. Μιλοῦσε γιὰ τοὺς στίχους, γιὰ τὴν ποίησιν ἐνὸς ἀρχαίου συγγραφέα, σὰ νὰ σοῦ μιλοῦσε ἄξαφνα γιὰ καμιάν εἰδηση πού διαβάσει τὸ πρωτὶ στὴ φημερίδα καὶ πού τοῦ ἔκαμε σπουδαία ἐντύπωση. Δὲν ὑπάρχει πρᾶμα στὸν κόσμον, δὲν ὑπάρχει θέμα εἴτε τῆς ἐπιστήμης εἴτε τῆς φιλολογίας, πού νὰ μὴ βγῇ πρωτότυπο, φτάνει πρωτότυπα νὰ τὸ κοιτάξῃς, δηλαδὴ νὰ τὸ κοιτάξῃς κατεστεινὸς μὲ τὸ νοῦ τὸ δικό σου καὶ μὲ τὴν δική σου τὴν ψυχὴ. Ἀμέσως τὸ ξαναγιώνεις. Οἱ κοινοτοπίες ὑπάρχουν μόνο γιὰ τὰ κοινὰ τὰ μυαλά. Ἔτσι τώρα καὶ ὁ Ἀντρέας, μὲ τὴν ἀτομικὴν του τὴν ἀντίληψη—ἀφοῦ δὲ ἔτομα δὲ βρίσκονται πού νὰ μοιάζονε ὁλότελα—σπουδαζέ τὸ Σοφοκλὴ καὶ λαλοῦσε μὲ πρωτοτυπία γιὰ τὸ Φιλοχτήτη μπροστὰ τὴν Μοιριτούλα καὶ τὴν ἀδερφή του τὴν Ἄννα.

Ἡ Ἄννα θαύμαζε πολὺ τὸν ἀδερφό της. Τὸν ἀφινε νὰ λή. Μὰ ἔφερε καὶ ἀφτὶ νὰ πῇ τὸ λόγο της. Ἀριστὴς καρδιάς γυναῖκα, πάντα ὅμως ἄτεκνη γυναῖκα, καὶ ὅση ἐνέργεια δὲν πῆγε στὴ μητρικὴ σπογγή, πού ταίρι της δὲν ἔχει, ὅση ἀφοσιωτικὴ δύναμις δὲν πῆγε σὲ δικὰ της παιδιὰ, τῆς ἀνέβαινε στὸ μυαλό, τῆς μέστωνε τὴ διάνοια. Νὰ μὴ θαρροῦμε πάλι

Ὁ μακαρίτης ὁ Βοσπορίτης εἶταν γνωστὸς ἐδῶ ὡς ὁ Ὀλοφωρόμενος, κ' ἔτσι τὸν λέγαμε ὅλοι, γιὰ τὴν συνήθειαν κουδεντιζόντας νὰ δίνει καὶ στὰ εὐθυμότερα πρᾶματα κάπια χρωματιὰ πένθιμη καὶ νάναπτενάζει λυπητερά καὶ γιὰ τὸ θάνατο μύγας ἀκόμα. Σ' ὅλα τὰ ποιήματά του (εἶχε τυπώσει δὲ τρία βιβλιαράκια μὲ στίχους κ' εἶχε δημοσιέψει ἀρκετὰ σὲ ἡμερολόγια καὶ σ' ἐφημερίδες) βρίσκειται ὁ μελαγχολικὸς αὐτὸς τόνος, πού μερικὲς φορές σηκώνεται καὶ τι παραπάνου ἀπὸ τὴν συνηθισμένην αἰσθηματολογία καὶ ἀπὸ τὰ θεωρησιασμένα ξεφωνητά.

*

Ἡ «ΠΑΤΡΙΔΑ» καταγγέλλει πῶς χωθήκην κάποιον Βούργαρο ἀνέμεσα στοὺς Ἀχιαλίτες πρόσφυγες καὶ ἀγωνίζονται νὰν τοὺς σηκώσουν τὰ μυαλά καὶ νὰν τοὺς καταφέρουν νὰ ξαναγυρίσουν στὴ Βουλγαρία.

Κάτι τέτιο τὸ φοβόμαστε καὶ μεῖς πῶς θὰ συμβαίνει· γιὰ τὴν ἄλογα καὶ κανεὶς πῶς τὰ προσφυγόπουλα πέσανε σὲ Ρωμιούς δασκάλους, δὲ θὰ δυσκολευτεῖ νὰ βρεῖ τὴν ἀφορμὴν πού θάναγκάσει τοὺς Ἀχιαλίτες νὰ ξαναγυρίσουν στὴ Βουλγαρία, βρίσκοντας πῶς ὁ δεύτερος ζυγὸς εἶναι κάπως ἀλαφρότερος ἀπὸ τὸν πρῶτο.

*

ΦΩΝΑΖΟΥΝ οἱ διάφοροι ἐκδότες, καὶ μ' ὅλο τοῦς τὸ δικαίον, πῶς ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ φτηνῇ τὸ φόρο τοῦ χαρτιοῦ, ἀφοῦ οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς κιντυνέουν νὰ πεθάνουν, ὅχι πιά στὴν ψάθῃ, ἀλλὰ σὲ μέγαρο. Εἶναι νὰν τοὺς κλαῖς μερικοὺς ἀπ' αὐτοὺς, τὸν κ. Φέξη λ. χ. τὸν κ. Σαλιβέρο, ἢ τὸν κ. Ἀποστολόπουλο, πού τοὺς γονάτισε ὁ φόρος τοῦ χαρτιοῦ καὶ δὲν προφταίνονε νὰ τυπώνουν μὲ τὴν ντουζίναν καινούρια βιβλία. Τοὺς καημένους!

*

ΞΑΝΑΓΥΡΙΖΟΥΜΕ στὸν κ. Γεννάδιο. Τὴν Τετάρτη δημοσίεψε στὴν «Ἀκρόπολη» τὸ πρόγραμμά του, μακρὸν σὰν τοὺς ρητορικοὺς λόγους τοῦ ἀδερφοῦ τοῦ Ἀντιστάθ, καὶ σὰν καὶ κείνους γιομάτο ἀέρα. Οἱ «σκίες τῶν προγόνων» καὶ «ὁ ἱερὸς βράχος τῆς Ἀκροπόλεως» πού στολιζάνε τοὺς λόγους τοῦ ἀδερφοῦ του, ἐδῶ στὸ ἐκλογικὸ πρόγραμμα ἀντικατασταίνονται μὲ ρητὰ ἀπὸ τὸ Βαγγέλιο καὶ μὲ λόγια τοῦ Κορνή. Ὅσο γιὰ τὰ «θὰ κάνω» καὶ «θὰ δεῖξω», δὲν ξεκαζόμεστε καθόλου· γιὰ τὸν δὲν τὰ βρίσκουμε καθόλου πρωτότυπα. Μᾶς τᾶπαν καὶ ἄλλοι καὶ μᾶς τὰ λέν κάθε τόσο οἱ διάφοροι ὑποψήφιοι ὅσα θέλουν νὰ μᾶς ξεγαλᾶσουν καὶ νὰ μᾶς πάρουν τὸν ψῆφον μας.

Ὁ κ. Γεννάδιος στὸ ἐκλογικὸ του πρόγραμμα δὲν ἀφίνει τίποτε, καὶ τὸ πρᾶγμα μᾶλλον, πού μπορεῖ νὰν τοῦ δώσει πῆκτημα γιὰ δημοκροπία. Οὔτε τὸ θάνατο τοῦ Πισματζόγλου.

~~~~~

πῶς εἰδεχνε σὰν ἄντρας. Τὸ ἐναντίον. Εἶταν πλάσμα γλυκὸ καὶ ἀπερηφάνεστο, στοὺς τρόπους της, στὰ κινήματά της τὰ θόρυβα καὶ τὰ μαλακά, στὸ φέρσιμό της μὲ τὸν καθέναν, στὴν προφορά της τὴν ἡσυχὴ καὶ λιγάκι σὰν ξεσερμένη, στὸ χαμόγελό της τὸ χαριτωμένο, νόστιμὸν ἀκόμη καὶ ὁμορφον, ἂν καὶ ζυγῶνε τὰ πενήντα δύο. Τὰνίστημά της μικροῦτοικο, ἀνάλογο ἀκόμα μὲ τὸ ὄνομα της τὸ προσωπάκι καὶ τὰ ψιλά του τὰ μυσεῖδια, πού σοῦ μολογοῦσανε βάρσα παλιά, ἐθγενικὴ κ' αἰῶνες τώρα πολιτισμένη. Τῆς ἀρέζανε τὰ βιβλία, ὅχι μόνο γιὰ τὴν μάθησιν, πού τὴν ἔκανε καὶ γούστο, μὰ ἐπειδὴ μὲ τὴν ἀνάγνωσιν ὠνεῖρόπλεκε πῶς ἐφοῖλα, σεργιανίζανε οἱ λογιμοὶ της ἡμέρα καὶ σιγανόχαρα στέροβα σίλεια τῆς σκέψης, τῆς φαντασίας, τῆς ποίησης ἢ τῆς τέχνης. Ἀφερμένη ἀπὸ φυσικὴν της, ἐκεῖ ἔβρισκε ἡ Ἄννα τὴν κούνια τὴν ταξιδέφτρα πού δίχως κούρασιν, ἀναπαμένα καὶ φιλόεργα, μ' ἓνα βιβλίο στὸ χέρι, τὴν πῆγαινε, ὅσο τὸ ξεφύλλιζε, ἀπὸ περιέργεια σὲ περιέργεια καὶ ἀπὸ ἀνακάλυψιν σὲ ἀνακάλυψιν. Τότες ὁλότελα ξεχνοῦσε τί γινότανε κάτω, στὴ γῆ πού τὰ πόδια της δὲν τὴν πατοῦσανε πιά. Εἶχε συνηθίσει τόσος πολὺ νὰ πλανιέται στάπᾶνω, τῆς ἐστρεψε τόσο πολὺ, πού συχνά, ἐνῶ μιλοῦσαν, μὲ μιά

παρτήρησιν, μὲ μιὰ λέξιν, ἀναφερούγων τὴν διμῆλια, γιὰ νὰ μὴ σέρνεται χάμου, στὰ πρᾶγματά, στὰ κοινὰ τοῦ βίου, παρὰ νὰ πετάξῃ καὶ στάψῃ, σὰν τὸ πουλί.

Φανταστῆτε τί ἀπόλαψιν τῆς εἶταν τέτοιος ἀδερφός, ἓνα βιβλίο ἀνοιχτό, πού ἀκόμη καὶ σὰν ἔτρωγε τὸ φαγί της, μοναχὸ τοῦ ξετύλιγε μπροστὰ της, μιὰ μιὰ, τί ζωντανὲς τοὺς τίς σελίδες. Δὲ χόρταινε ἡ Ἄννα. Τσίτωνε τῆς τῆς κ' ἡ Μοιριτούλα. Ποιὸς ξέρει τί ἀρπάζει καὶ τί δὲν ἀρπάζει τὸ μυαλὸ ἐνὸς παιδιοῦ ἀπὸ τῶν μεγαλητέρων τὰ λόγια; Ποιὸς ξέρει, μέσα του τί ἀχτίδα μεταμορφίζεται ἄξαφνα σὲ σκοτεινία, τί σκοτεινία σὲ φῶς; Ὁ Ἀντρέας, πού εἶχε σύστημα νάναθρέψῃ λέφτερα τὰ παιδιὰ του, νὰ τοὺς κρύφτῃ ὅσο μπορούσε λιγώτερα, νὰ μὴ βαστᾷ ξεχωριστὸ κατὰ στίχο γιὰ τὸ τί λέγεται καὶ δὲ λέγεται, σὰν εἶναι καὶ ἀφτὰ ἐκεῖ—ἐπειδὴς ἔτσι μαθαίνει τὸ παιδιοῦ νὰ μὴ ζῇ τὴ ζωὴ τοῦ γονιοῦ του—ὁ Ἀντρέας, στὰ σοβαρὰ τὰντικείμενα, προσπαθοῦσε ὡς-τόσο, ἴσα μὲ τὰ φρεσκο-λούλουδα τοῦ μπαξέ πού στολιζάνε τὸ τραπέζομανηλο, νὰ σκύψῃ καὶ τί μακροστέλεχο λούλουδο τῆς σοφίας, γιὰ νὰ τὸ μυρίσῃ ὁ νοῦς τῆς μικρῆς. Δὲν τὰπόφευγε ὅμως διόλου νὰ τῆς κέφτῃ λούλουδα κάθε

ΠΑΡΘΕΝΙΑ

Τὸ 500 ἄδεῖν Μωσῶν εἰδείεν
δῶρον μάκαιρα παρσένων
ὃ ξανθὴ . . . . .
Ἀλκμάν.

I

Ξύπνα καρδιά, τόσον καιρὸ θλιμμένη.

Νέα ζωὴ χαρούμενη σὲ κρᾶζει.

Ὁ ἥλιος τῆς ἀγάπης γλυκοσκάζει
καὶ σὲ καλεῖ σ' αὐτὴν λουλουδιμένην

Τὴν ὁμορφίαν τῆς νὰ χαρῆς. Προστάζει.
τὸ ξύπνημά σου ἢ κόρη, πού προβαίνει
μὲ φέγγος καλοσύνης στολισμένη.
Τὸ θέλ' ἢ μοῖρα νὰ σ' ἐξουσιάζῃ.

Δὲν ξέρω, ἂν τώρα τὴ χαρὰ θὰ σμίξῃς
καὶ θ' ἀναστήσῃς τὴν ἐλπίδα ἢ πάλι
τῶν στεναγμῶν σου τὴν πηγὴ θ' ἀνοιξῃς.

Ὅμως, καρδιά μου, ξύπνα καὶ λησμονά
τὴ θλίψη σου· ἴσως ἢ χαρὰ προβάλλῃ
σὰν κρῖνος μὲς στὸν πάγον τοῦ χειμῶνα.

II

Τι μὲ ρωτᾷτε ποῖα ἀφορμὴ μὲ κάνει
χαρούμενον ὅσιον ἀπὸ πίκρα τόση;
τάχα ἢ ματιά μου μοναχὰ δὲ φτάνει
τὸ πῶς ἦρθε ἢ χαρὰ νὰ φανερώσῃ;
Μὰ καὶ ἂν τὸ πῶς, πῶς ἢ χαρὰ μου ἐφάνῃ
σ' ὅλους τὴν ἴδια ἐντύπωση θὰ δώσῃ;
μόν' ὅποιος τὴν ἀγάπην δὲν ξεχάνει
μπορεῖ τὴν τοση μου χαρὰ νὰ νοιώσῃ.

Κι ὅποιος σας πάντα μὲ τὴν ἴδια γνώμην
ζητήσῃ ἀπ' τὴν καρδιάν του νὰ δουλέψῃ
στὸν ἔρωτα, καὶ τοῦτο ἂς μάθῃ ἀκόμη:

Τόσο ἢ ψυχὴ προσέπεσε τὴ ζήσῃ
πού καὶ τὸν πόνο πάλι ἂν ἀγναντέψῃ
δὲ θὰ θελήσῃ πῶς νὰ γυρίσῃ.

III

Ἡ ὁμορφίαν τῆς τόσο ἂν μὲ σκλαβώνῃ,
εἶναι γιὰ καὶ σὰν φῶς σκορπίζει
μέσα μου, γύρω μου, παντοῦ καὶ ἀπλώνει
τὴ δύναμήν της στὴν ψυχὴν, πού δρῶναι
μὲς στῆς ἀγάπης τὸ ναύ. Σιμώνει

δ νοὺς γὰρ πάντα τὴ σιγῇ, πὺν ἀρχίζει
ἡ ἀγάπη τὴ Ζωὴ νὰ θεμελιώνει.
Στὴν δημοφιλίᾳ τῆς κ' ἡ καρδιά ἀντικρύζει

τὴν ἀγία καλοσύνη, πὺν μὲ δένει
σφιχτὰ μὲ τὴν κρυφὴ δημοφιλίᾳ τῆς ζήσης.
Προσκυνητὰρι τῆς ψυχῆς μου μένει

ἡ πάναγνη δημοφιλίᾳ κ' ἡ καλοσύνη,
πὺν κλεῖ τὸ πῦρ γλυκὸ πλάσμα τῆς φύσης,
τῆς ἀγάπης τὸ θησαυρὸ μου δίνει.

IV

Πῶς τὸν ἐξουσιαστή μου νὰ ἱστορήσω ;
Καὶ στόμα τάχα ποῖο μπορεῖ νὰ ψάλλῃ
τῆς δημοφιλίᾳ τὴ δόξα ; Πῶς νὰ κλείσω
μὲς σὲ τραγούδι ἀπλὸ τὰ τόσα κάλλη ;

Ποιὲ τὴ φαντασία δὲ θ' ἀφίσσω
ἀπὸ τοῦ τοῦ καὶ τῆς ψυχῆς τὴ ζάλη,
πὺν δοκιμάζουν, σὰν τὴν ἀντικρύσω,
τῆς δημοφιλίᾳ τῆς τὴν ἰδέα νὰ βγάλῃ.

Μὲ μάτι ἀκόμη ἀθάμπωτο δὲν εἶδα
τὴν ὄψη τὴ γλυκεῖα, πὺν μοῦ χαρίζει
ἀγάπη, καλοσύνη, ἀγνότη, ἐλπίδα.

Κ' ἔχ' ἡ ψυχὴ μου φόβον ἕως θανάτου
μήπως Λυδὸς, πὺν ὅλα τὰ πάντα ὀρίζει,
τὸν ἀγγελὸ του νὰ κρᾶξῃ ἀποδῶ κίτου.

V

Ὁ θησαυρὸς τῆς ἀρετῆς στολίζει
τὴν δημοφιλίᾳ τῆς, πὺν τὸ τοῦ θαμπώνει
γι' αὐτὸ κι ἂν τὴν καρδιά μου ἔτοι σκλαβώνει
ἀγάπη ἀγνή μονάχα μου χαρίζει.

Νοιώθω, πὺς τώρα κ' ἡ ψυχὴ ἀντικρύζει
τὸ θεῖο φῶς, πὺν γύρω μας ἀπλώνει
ἡ μάγισσα δημοφιλίᾳ καὶ μᾶς οἰκώνει
στὴ δόξα τῆς Ζωῆς. Πάντα θὰ ὀρίζει

ἡ παρθενόματι ἀρετὴ τὴν ὑπαρξή μας,
ἅμα τὸ φῶς τῆς δημοφιλίᾳ δεχτοῦμε
σὰν τοῦ ἡθικοῦ ρυθμὸ μὲς στὴν ψυχὴ μας.

Ὅλ' οἱ κακόγνωμοι πιστέψτε με, ὅτι
τὸ φῶς, πὺν οἱ σκλάβοι τῆς ζωῆς ποθοῦμε,
εἶδα μονάχα στὴ λευκὴ τῆς νύκτος.

ΗΛΙΑΣ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗΣ

ΔΙΟΡΘΩΜΑΤΑ

Στὸ γλωσσολογικὸ ἔργο τοῦ κ. Μανώλη Τριανταφυλ-
λίδου πὺν τυπώθηκε στὸ «Νέο Ἄστυ» καὶ ξανατυπώθηκε
στὸ «Νοῦμα» (φύλλ. 227, σελ. 7) γινήκανε ἄρκετὰ τυπο-
γραφικὰ λάθη, καθὼς τὰ σημειώσαμε καὶ μεῖς τότε, πὺν
γαλάνε ὅπως διόλου τὸ νόημα. Τὰ λάθη αὐτὰ ὁ κ. Μ.
Τριανταφυλλίδης μᾶς παρακαλεῖ νὰν τὰ διορθώσουμε κ' εἴ-
ναι τὰκόλουθα:

— Ὁ Τούμπ, εἶπε κοντὰ στὰ ἄλλα «καὶ οἱ Κινέζοι σέ-
βονται τὴν ἱστορικὴ παράδοσιν σὰν κανένα Θεο, σὰν κἀν αἰ-
ώνιο καὶ ἀμετάβλητο... Ὅλοι οἱ ἀντιδραστικοὶ συνήθιζον
— καὶ ἔγινε τῆς μόδας — νὰ δικαιολογοῦν μὲ τὸ «ἱστορικὸς
παραδεδομένον» τὴν ἀντίστασιν τοὺς στοὺς νεωτερισμοὺς».

«Ὅτι ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶναι γλωσσολογικῶς πε-
θαμένος γλωσσικὸς τύπος, δὲν ἀνασκευάζεται ἀπὸ ὅσα λέ-
γει ὁ Χατζιδάκις».

«Ὅποιος ἔχει τὴν πεποίθησιν σὲ μιὰ εὐτυχὴ μεταρσίω-
σιν τῶν Ἑλλήνων, πρέπει νὰ πῇ καὶ (ὅτι δηλαδὴ ἡ πνευ-
ματικὴ ξεραῖλα εἶναι συνέπεια τῆς Καθαρεύουσας)».

«Τὰ νεώτερα ἔθνη πὺν εἶναι γυρισμένα στὸ Παρὸν καὶ
τὴ δροσιν του».

Ὁ Κ. Dietrich, ὁ ἑλληνοστὴς στὴ Λαίψα εἶπε ὅτι
«ἐξεχωριστὲς συνθήκες στίς ὁποῖες ἐπιμένουμε, εἶναι συμ-
πτώματα κοινωνικῆς καὶ ἐθνικῆς σκπίλας».

Ὁ Μπουρμπαν εἶπε κοντὰ στὰ ἄλλα ὁδὸν ὑπάρχει σπου-
δαιότερο πρᾶγμα... παρὰ ἂν θὰ μπερῆσιν νὰ σάσῃ τὴν
παράδοσιν... Φταῖναι ἡ Καθαρεύουσα ἂν ἡ λογοτεχνία ἡ
σύγχρονη...»

Η ΝΕΡΑ·Ι ΔΟΠΟΥΛΑ

Δὲν εἶταν ἡ πρώτη φορὰ πὺν ἔβλεπα κεῖνο τὸ
βράδυ τὴ μακροβαμμένη βαρκούλα, μὲ μιὰ κόρη μέ-
σα στὰ κάτασπρα ντυμένη, σὰ νεαρίδοπούλα, νὰ
σχιζῇ τὰ γαλανοκάθαρα νερὰ τοῦ γιαιλοῦ καὶ νὰ
πετᾷ σὰ γλάρος πᾶνω στὸν ἄφρον τοῦ κυμάτου.

Ὅχι, πολλές βραδυὲς τὴν εἶχα δῆ, μὰ ἀπόψε
μοῦ χτύπησε περισσότερο στὸ μάτι.

Ἡ θάλασσα εἶταν σὰ τὸ γυαλί, σὰ μιὰ λίμνη
φραγμένη ἀπ' ὅλα τὰ μέρη γιὰ νὰ μὴ τὴν χτυπᾷ
τοῦ ἀνέμου τὸ φύσημα· οὔτε ζαρωμάδες, οὔτε ἀ-
φροί· τὰ κοκκινωπὰ σύννεφα γύρω κορνίζωναν τὸν
μεγάλον τοῦ ὀρίζοντα κύκλο· τὰ κουπιὰ λάμπανε
σὰν ἀσπρὴ ἀπ' τὴν ἀχτίδες τοῦ ἡλίου, πὺν τὴν ὥ-
ρα κείνη βουτοῦσε μέσα στὸν ὠκεανὸ σταγόνες σὰν
κρύσταλλα στάζανε ἀπ' τὴν ἄκρη τῶν κουπιῶν· ἡ
κόρη πὺν εἶτανε μέσα φαινότανε γυμνασμένη· δὲν
κουραζότανε· τρεβοῦσε δυνατὰ μὲ τὰ φουσκανεβα-

μένα της χεῖρα, περνοῦσε ἀπ' τὴς πλώρες τὴς ἄλ-
λες βάρκες καὶ κάμνοντας μιὰ μεγάλη γύρα, σὰν
τεχνίτης κωπηλάτης, γύριζε πίσω, ξαναπερνοῦσε τὴς
ἄλλες βάρκες, ἀκούραστη πάντα σὰν πουλὶ πετῶν-
τας λαφρὰ λαφρὰ πᾶνω στὰ νερά..

Μὰ δὲν εἶτανε ὅλο αὐτό· σὲ μιὰ ἄκρη πέρα, στὰ
φύκια πᾶνω ξαπλωμένος, καθότανε ἓνα καλοφορεμένο
παλληκάρι, μὲ τὸ μάτι στὴ βαρκούλα πᾶνω.

Ἡ μέρα κλειοῦσε τὰ μάτια της καὶ ἡ νυχτὶς
φούσκωνε τὰ στήθια της γιὰ νὰ χύσῃ μὲ τὴ βθεῖα
τῆς ἀνάσα στὸ ἀπέραντο χάος τὸ μαῦρο σκότος. Οἱ
βαρκούλες τρεχάτες, ὀλόχαρες, μὲ τραγούδια καὶ μὲ
γέλια ἐμπνέον ἀπάνωτὰ στὸ μικρὸ μας λιμανάκι
κι' ἀράζανε, ἐνῶ τὰ ὁμορφοπαλληκάρια πεταχτά-
πεταχτὰ περνοῦσαν στὰ φύκια κ' ἐδεναν στὰ πα-
λούκια, ποῦσαν γύρω στὴν ἀκρογιαλιά, τὰ γεροπλεγ-
μένα σκοινιά τους. Τὴ μέρα κείνη γλεντοῦσαν ὁ-
μορφονιοὶ κι' ὁμορφονιές, ἐρωτευμένες κοπελλοῦδες
καὶ ξεμουλισμένα παλληκάρια, συμπεθερικά καὶ
συγγενολογί.

Τὶ ἀξέχαστες αὐτὲς οἱ μέρες ! . . .

Βρισκόντανε ἀκόμη κάμπασες βαρκούλες στὸ πέ-
λαγο, μαζὶ κ' ἡ μακροβαμμένη. Ἄλλες πάλι ἀπ'
τὴν ἀκροθαλασσὴν τραβοῦσαν ἀνοιχτά.

*

Ἐλα, τρέχα, ἔλα στὴν ἀγκυλιά μου, ἔλα νὰ
φύγουμε μακριὰ, στὰ ξένα, ἔλα μ' ἐμένα, ἔλα μ'
ἐμένα. Τὰ βόσανά μας πιά τέλειωσαν. Θὰ κλείσῃ
πιά ὁ κόσμος τὸ στοματάκι του· δὲ θὰ λέγῃ τίποτα
γιὰ τὴ Χρῦσω καὶ γιὰ τὸ Μῆτρο. Τράβα κάτω τὸ
παννὶ σου· πετάξου στὴ δική μου τὴ βαρκούλα. Ἡ
στεργὴ εἶναι κοντὰ· σὲ λίγο φτάνουμε στὴν πανώρια
Σμύρνη καὶ χτίζουμε στὸν ὁμορφὸ Μπουρνόδα τὴ φω-
λίτσα μας, τὴ φωλίτσα πὺν θὰ ζεστάνῃ δυὸ πουλιὰ
ἀγαπημένα, τὴ φωλίτσα πὺν θὰ δώσῃ ζωὴ καὶ δύ-
ναμιν σὲ δυὸ δυστυχισμένες ψυχάς.

Ἄξαφνα ὁ καθάριος οὐρανὸς συνεφιάζει, ἡ θά-
λασσα φουρτουνιάζει, ἀγέρας ἀρχινάει γύρω νὰ βοῆζῃ
χτυπώντας στὸ μικρὸ κάτασπρο παννάκι. Βρισκόν-
τανε στὸ φουρτουνιασμένο Τσαταρλῆ. Ὁ ἀλύπητος
βορρὴξ ὀλοένα δυναμώνει· τὰ κύματα τ' ἀγριεμένα
σὰ λυσσασμένα λιοντάρια μπαίνουν μέσα στὴν βαρ-
κούλα. Βροντᾷ κι' ἀστράφτει. Βροχὴ ἀτέλειωτη
πέφτει. Ἀστροπελέκια σταυρωτὰ μπουμπουνίζουν

Δὲν ἔπαθε τίποτα. Μόνο, κάπου κάπου, μιὰ φορὰ
τὸ μήνα ἡ κάθε δυὸ καὶ τρεῖς καὶ τέσσερις μῆνες
μιὰ φορὰ, τὴν πείραζε τὸ νεφρὶ της. Ἐπειτα πάλι
καλὰ. Λοιπόν, τί γυρίζει ; Νὰ παραπονεθῇ γιὰ
τέτοιες ἀνοήσιες ; Ἀφ' οὗτο εἰλεπε. Τόση ζεστοπνοσία
δὲν εἶχε τὸ παιδί. Τέτοια δὲ τοῦ μαθαίνοντε στὸ
χωριό.

Κατόπι, ζήτημα δὲν εἶναι πὺς θὰ περνοῦμε γιὰ
βαρβάρους. Ὁ αἰώνας μας ὁ φωτισμένος θὰ φανῇ σὰ
νὰ βγαίνει ἀπὸ τὸ σκοτεινὸν καὶ στενο-
κέφαλος ἀπὸ κανένα πεισόμενον χάος. Θὰ λένε πὺς
στὸν καιρὸ μας οἱ ἄνθρωποι σκοτώνανε τὸν ἑαυτὸ
τους μὲ χαρὰ, σὰ νὰ τὸ κάνανε ζεπίτηδες. Μυστικὰ
πράματα δὲ θάνατι τὰ πράματα τῆς υἱεινῆς. Ὁ
καθένας θὰ ξέρῃ ὅσα σήμερις μῆτε ὑποψιάζεται, δη-
λαδὴ τὰ στοιχειώδη καὶ ἀναγκαῖα. Τὰ φυσικὰ θὰ
τοῦ φαίνονται φυσικὰ, ὅχι τῆς ντροπῆς. Ντροπὴ δὲ
θὰ τὸ νομίζοντε νὰ ζῇ ὁ καθένας, καὶ γιὰ νὰ μπο-
ρέσῃ νὰ ζῇ, θὰ καταλαβόντε πὺς πρέπει νὰ βλέπῃ
ξίθαβρα τὴν πλάση καὶ τὰ πλάσματα ὅπως εἶναι.
Θὰ ξυπνήσῃ στὰ σπλάχνα μας δυνατὰ τὸ ψυχόμε-
το τῆς στεργωζίας. Ὁ κακὸς ὁ λογισμὸς εἶναι τὸ
μόνο κακό· τὰ ἄλλα, ὡς κ' ἡ γύμνα, εἶναι ἀγνά. Ἐ-
νας δὲ ἄνθρωπος, καθαρὸ τὸ κορμὶ του, ἅμα κι ὁ νοῦς

του καθαρὸς. Δὲ θὰ φοβοῦνται νὰ μιλούντε μὲ ἀπλό-
τητα γιὰ τὰ καθήκαστα τῆς υἱείας καὶ τῆς ἀρρώ-
στιας. Σὰ δοῦντε ἀπὸ πληγὴν κρύφια ἢ φανερὴ αἷμα
νὰ σταζῇ, θὰ τὸ λένε ὅπως τόλεγε ὁ Φιλοχτήτης,
κ' ἔτσι ἀπὸ τὸν πολιτισμὸν τὸν περίσσιο κι ἀπὸ τὴν
περίσσια τὴν ἐπιστήμη, θὰ γυρίσουμε πίσω στὰ χρό-
νια τάρχαϊκά, μὰ δὲ θὰ φωνάζοντε πιά τὸν πόνο
μας, γιὰτὶ θὰ μάθοντε νὰ τὸν κυβερνοῦμε.

Ἡ Κατινούλα δὲ φώναζε ἀκόμη. Τὸ κουράγιο
τοῦ φτωχοκόριτσου στάθηκε τόντις ἀξιοθάματο.
Ἐκεῖνο τὸ καλοκαίρι στὸ ξοχικὸ τοῦ κ. Ἀντρέα
κατέβηκε πολὺς κόσμος, μουσαφίριοι, ἐπίσημα πρό-
σωπα, γιόμιστε τὸ σπίτι. Μιὰ νύχτα ὅπου δὲν ἀπό-
μνησκε μιὰ κάμαρα διαθέσιμη, ἔδωκε ἡ Κατινούλα
τὴ δική της, πλάγιασε στὸ σερβανί, ἀπάνω σ' ἓνα
κιάπλωμα, στὰ σανίδια, κι ἀνάμεσα σὲ σωρὸ σεντού-
κια, πὺν στὸ σερβανὶ τάποθιτανε. Δεξιὰ καὶ ἀριστε-
ρὰ, γύρω της, ἀντὶς παράθυρα, κατὶ φεγγίτες πὺν
φουτοῦσε ὁ ἀνεμὸς ἀπὸ τὰ σπασμένα τους τὰ τζά-
μια. Κοιμήθηκε δὲν κοιμήθηκε, δὲν τῆς ἔμελε· κα-
ταχαρούμενη σηκώθηκε τὸ πρωτὶ, πὺν χρησίμεψε του-
λάχιστο σὲ ἄλλους ἢ κάμερή της καὶ κατῶρθεσε
ἄς εἶναι καὶ μικρὸ πρᾶμα γιὰ τάφεντικά. Ὅλη τὴ
μέρα, στὸ ποδάρι, ἀφτὴ σκούπιζε συγύριζε τὴς κά-

μαρες, ἀφτὴ ἔστρωνε τὰ κρεβάτια, ἐννοεῖται σερν
βιρῖζε καὶ στὸ τραπέζι. Δὲν ἔφινε κανεὶ νὰ ζυγώ-
σῃ. Τὴ βοηθοῦσαν δυὸ μεσιές· ἔπρεπε ὅμως πάντα
τοῦ λόγου της νῆχῃ τὸ μάτι στὰ παραμικρὰ, νῆναι
στὰ ὅσα καὶ στὰ μέσα· εἰδεμὴ, δὲν ἔβλεπε ἡσυχία,
νόμιζε πὺς τίποτα δὲ γινότανε καθὼς ταίριαζε νὰ
γίνῃ σὲ τέτοιο σπίτι, σπῆτι ὅπου ζοῦσε ὁ κ. Ἀν-
τρέας, ἡ Μοιρίτα της, ἡ κ. Ἀννα, σπῆτι ὅπου ἔ-
ζησε ἡ Ὀλῖα κι ὅπου ἡ Κατινούλα πρωτοχάρηκε
τὴ ζωὴ.

Κι ἀλήθεια ἡ Κατινούλα, ἐπειδὴ ἀγαποῦσε τὴ
δουλειά, ἐπειδὴ κ' εἶτανε προσεχτικὴ ἀπὸ φυσικὸ
της, φρόντιζε καλῆς ἀπὸ τοὺς ἄλλους γιὰ τὸ
καθετί. Λὲς καὶ κείνη τὴ χρονιά, φιλοτιμήθηκε νὰ
δεῖξῃ ὅλη της τὴν ἀξία. σὰ νὰ τὸ προμάντεβε πὺς
τὸ φῶς τῆς δυνάμεις της, ἔβγαζε τὴ στεργὴν του τὴν
ἀποφεγγιά, πὺς δὲ θὰ λάψῃ τὸ ἴδιο καὶ τοῦ χρόνου,
ὅπως κάποτες κι ὁ καλλιτέχνης χύνει ὅλη τὴν ψυχὴ
τοῦ στὰριστοῦργημά του τὸ στεργόν.

Σὰ φύγανε οἱ ξένοι, τὸ Χρμονοκόρι δὲν ἄδειαζε.
Ἡ Ἀννα εἶχε κατὶ ἀνίψια τοῦ μακαρίτη τάντρος
της, μιὰ κοπέλλα εἰκοσι τεσσάρων χρονῶ κ' ἓνα νέο
εἰκοσι, πὺν ἐρχόντανε ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ νὰ τῆς
κάνοντε βίζιτα. Φιλόξενος ὁ Ἀντρέας καὶ τὸ ξοχικὸ